

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w (...), I Wydział Cywilny i Własności Intelktualnej w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Bogdan Wysocki

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2022 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **K. B.**

przeciwko **J. B.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w (...)

z dnia 7 lipca 2021 r., sygn. akt (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2. w ten sposób, że zasądza dodatkowo od pozwanej na rzecz powódki odsetki ustawowe, a od dnia 1 stycznia 2016 r. odsetki ustawowe za opóźnienie, od kwoty 162.546,50 zł za okres od dnia 15 grudnia 2015 r. do dnia 6 lutego 2018 r.;

II. w pozostałej części apelację oddala;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.067 zł (cztery tysiące sześćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 lutego 2016 r. **powódka K. B.** wniosła o zasądzenie od **pozwanej J. B.** kwoty 210.431 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 listopada 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz powódki od pozwanej kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 7 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w (...) zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 170.159 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: a) od kwoty 162.546,50 zł od dnia 7 lutego 2018 r. do dnia zapłaty; b) od kwoty 7.612,50 zł od dnia 22 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty (pkt 1);

w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2); kosztami procesu obciążył strony stosunkowo - powódkę w 0,20 części a pozwaną w 0,80 części, szczegółowe rozliczenie ww. kosztów pozostawił referendarzowi sądowemu (pkt 3).

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

W czerwcu 2002 r. powódka ukończyła studia magisterskie na (...). Od września 2002 r. miała podjąć pracę jako nauczyciel w gimnazjum, ale ze względu na to, że okazało się, iż jest w ciąży nie podjęła tej pracy. Powódka nie miała wówczas stałego zatrudnienia, podejmowała prace dorywcze np. jako trener w szkolnym klubie i w weekendy na giełdzie.

Powódka 23 sierpnia 2002 r. zawarła z T. B. (1) – synem pozwanej związek małżeński.

Zarówno powódka jak i jej mąż w chwili zawierania związku małżeńskiego nie mieli żadnych oszczędności ani majątku odrębnego. T. B. (1) był jedynie właścicielem samochodu подарowanego mu przez rodziców. Wesele sfinansowane zostało przede wszystkim przez rodziców T. B. (1). Rodzice powódki partycypowali w kosztach zorganizowania wesela w mniejszym zakresie.

Małżonkowie B. po ślubie zamieszkali wraz z rodzicami męża powódki w nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). Był to wówczas budynek wolnostojący, jednokondygnacyjny (parterowy), częściowo podpiwniczony z płaskim dachem, o łącznej powierzchni użytkowej 88 m², posadowiony na działce o powierzchni 406 m², objęty księgą wieczystą nr (...).

Powódka wraz z mężem zajęli jeden z pokoi budynku. K. B. po ślubie nie pracowała i opiekowała się starszą córką J. urodzoną w (...) r. Mąż powódki pracował w warsztacie ślusarskim prowadzonym przez swojego ojca w S. przy ul. (...). T. B. (1) utrzymywał wówczas powódkę i ich dziecko. W utrzymaniu powódki i T. B. (1) pomagali ich rodzice. Pozwana wraz ze swoim mężem i synem oraz powódką prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Powódka wraz z mężem nie płacili pozwanej i jej mężowi czynszu za mieszkanie.

W kwietniu 2003 r. po śmierci męża (teścia powódki) pozwana odziedziczyła m.in. udział w nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), stając się jej wyłączną właścicielką. Pozwana utrzymywała się z emerytury i z dzierżawy zakładu ślusarskiego, którego prowadzenie przejął T. B. (1); miała także oszczędności.

W 2003 r. powódka podjęła studia doktoranckie na (...) otrzymując stypendium w wysokości 1.000-1.200 zł miesięcznie, które wówczas było jej jedynym dochodem. Studia te powódka przerwała w 2005 r. i ostatecznie ich nie ukończyła, w związku z czym była zobowiązana do zwrotu pobranego stypendium. Należności te uregulował za powódkę jej mąż T. B. (1).

W lipcu 2004 r. T. B. (1) zakupił część nieruchomości położonej na ul. (...) w zamiarze budowy domu. Na ten cel pozwana przekazała mu 30.000 zł. Nieruchomość ta weszła w skład majątku odrębnego T. B. (1). Następnie kiedy okazało się, że warunki zabudowy tej nieruchomości są niekorzystne, powódka i T. B. (1) chcąc zapewnić powiększającej się rodzinie lepsze warunki mieszkaniowe zaplanowali rozbudowę domu jednorodzinnego stanowiącego wyłączną własność pozwanej.

Od września 2005 r. powódka podjęła pracę jako nauczyciel w Zespole Szkół (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy.

T. B. (1) poprosił pozwaną o pozwolenie na rozbudowę nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). Pozwana ostatecznie zadeklarowała aprobatę i wsparcie dla planowanej inwestycji, na potrzeby której powódka wraz z mężem zaciągnęły w (...) Bank S.A. kredyt hipoteczny na kwotę 262.600 zł waloryzowany do franka szwajcarskiego. W związku z zaciągnięciem kredytu hipotecznego, nieruchomość przy ul. (...) w S. za zgodą pozwanej została obciążona hipoteką kaucyjną w wysokości 446.420 zł.

Pieniądze z kredytu wpływały transzami na wspólny rachunek bankowy powódki i T. B. (1).

Projekt architektoniczny został przygotowany przez zaprzyjaźnioną z pozwaną architekt.

Pozwana pomagała synowi i powódce w nadzorowaniu finansów inwestycji.

Decyzją Starosty (...) z dnia 27 czerwca 2006 r. nr(...) zatwierdzony został projekt budowlany i udzielono pozwolenia na budowę tj. rozbudowę i nadbudowę budynku mieszkalnego jednorodzinnego wolnostojącego.

Prace budowlane na nieruchomości rozpoczęły się na przełomie 2005 r. i 2006 r. Środki pieniężne dla wykonawców budowlanych przeprowadzających remont, pochodziły z zaciągniętego przez powódkę i T. B. (1) kredytu hipotecznego. Należności te zwykle regulował na rzecz wykonawców robót T. B. (1). W wyniku rozbudowy powstał budynek mieszkalny dwukondygnacyjny z dachem stromym, wzniesiony w technologii tradycyjnej murowanej z dachem stromym. Obiekt został wyposażony w instalacje wewnętrzne: wodno-kanalizacyjne, elektryczne, gazowe, c.o. Budynek składał się z parteru (korytarza, holu, trzech pokoi, kuchni, garderoby, łazienki, pomieszczenia gospodarczego, łazienki, ciągu komunikacyjnego, skrytki) i piętra (korytarza, holu, trzech pokoi, pokoju z aneksem kuchennym, łazienki i w.c.). W ramach dobudowy pierwszego piętra powstała klatka schodowa i poddasze użytkowe. Wykonano w związku z tym następujące prace: ściany nośne, zewnętrzne (gazbeton zamieniono na płytki ceramiczne), posadzki i podłogi na poddaszu użytkowym, stropodach, podbitki dachowe, obróbki okien dachowych, docieplenie połaci dachowych, ścianki działowe, schody, balustrady zewnętrzne i wewnętrzne, nowe instalacje na drugiej kondygnacji budynku. Inwestycja dotycząca nadbudowy poddasza użytkowego miała także elementy towarzyszące na poziomie istniejącego parteru w postaci: zabudowy loggi, przebudowy wejścia do piwnicy, likwidacji zjazdu do garażu, zamurowania bramy, wyrównania posadzek, dobudowy toalety i wymiany wszystkich okien w piwnicy oraz doprowadzenia zasilenia kablowego do budynku i przeniesienia liczników. Wszystkie nakłady na poziomie parteru były pokrywane przez pozwaną.

W wylewaniu posadzek na nieruchomości przy ul. (...) pomagał mąż siostry powódki M. M. (1).

W związku z budową i remontem powódka wraz z T. B. (1) oraz pozwaną prowadzili osobne zeszyty. W prowadzonym przez powódkę i T. B. (1) zeszycie były odnotowywane zaliczki, jakie zostały wypłacone wykonawcom robót budowlanych, zaś w zeszycie prowadzonym przez pozwaną były dokonywane zapisy związane z należnościami wynikającymi z wystawionych przez wykonawców remontu faktur.

Pozostający w tym czasie w ustawowej wspólności majątkowej powódka i T. B. (1) finansując rozbudowę domu stanowiącego wyłączną własność pozwanej poczynili na ten cel nakłady w łącznej wysokości 340.318 zł, dzięki czemu rynkowa wartość nieruchomości znacząco wzrosła z 379.917 zł do 720.235 zł.

Budowa nadbudowy została ukończona w zasadniczej części latem 2007 r.

Zarówno przy podjęciu decyzji o remoncie nieruchomości, w toku prac budowlanych jak i po ich zakończeniu, strony postępowania nie dokonały żadnych ustaleń co do sposobu rozliczenia nakładów poczynionych przez powódkę i T. B. (1) na nieruchomości stanowiącej własność pozwanej.

Do częściowo urządzonego mieszkania na pierwszej kondygnacji budynku powódka i jej mąż T. B. (1) wprowadzili się w listopadzie 2007 r.

Parter i poddasze budynku przy ul. (...) miały osobne liczniki na prąd i gaz. Na wodę było jedno wspólne przyłącze dla firmy ślusarskiej mieszczącej się przy ul. (...) i dla nieruchomości znajdującej się przy ul. (...) w S..

Powódka wraz z mężem spłacali raty kredytu i wszystkie opłaty eksploatacyjne związane z zajmowaną przez nich częścią nieruchomości.

W 2007 r. na drobne prace wykończeniowe poddasza (malowanie) i kupno pozostałych części wyposażenia mieszkania, powódka wraz z T. B. (1) zaciągnęły kredyt konsumpcyjny na kwotę 40.000 zł.

Formalne zakończenie budowy powódka zgłosiła do (...) w dniu 14 maja 2008 r. W (...) urodziła się powódce druga córka L..

W 2008 r. pomimo zakończenia inwestycji i zamieszkania na poddaszu budynku oraz po urodzeniu się drugiej córki, związek powódki i jej męża przechodził kryzys. T. B. (1) zaczął mieć także problemy z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą. Problemy finansowe małżonków miały niekorzystny wpływ na ich związek.

Od 2008 r. do 2014 r. z przerwami wraz z powódką, T. B. (1) i ich córkami na poddaszu mieszkała też matka powódki.

W 2012 r. pomiędzy powódką i T. B. (1) dochodziło często do kłótni. Na przełomie sierpnia i września 2012 r. T. B. (1) wyprowadził się z poddasza i zamieszkał wraz z pozwaną w mieszkaniu na parterze budynku.

Aktem notarialnym z dnia 17 października 2012 r. powódka i T. B. (1) ustanowili rozdzielność majątkową. Oprócz tego małżonkowie ustalili wysokość alimentów, jakie zobowiązał się płacić T. B. (1) na rzecz dwóch wspólnych córek. Małżonkowie nie dokonali podziału majątku wspólnego, nie ustalono również nierównych udziałów w ich dorobku.

Powódka po wyprowadzeniu się T. B. (1) wraz z nim spłacała wspólnie raty kredytu, uiszczala też część opłat za media (prąd i gaz) za mieszkanie na poddaszu. Należności za wodę były opłacane przez T. B. (1).

Po wyprowadzeniu się T. B. (1) powódka zrobiła remont poddasza polegający na malowaniu ścian.

W 2013 r. powódka rozmawiała z teściową na temat podziału nieruchomości, na co pozwana nie wyraziła zgody.

Pozwana twierdziła, że podział nieruchomości będzie możliwy dopiero po spłacie przez powódkę i T. B. (1) kredytu, w związku z którym była ustanowiona hipoteka na nieruchomości przy ul. (...).

Pod koniec 2014 r. pomiędzy powódką i pozwaną oraz T. B. (1) doszło do nieporozumienia związanego z opłatą rachunku za wodę, do którego powódka nie chciała się dołożyć. Wówczas to T. B. (1), na którego nazwisko były zawarte umowy dostawy prądu i gazu oraz wody, dotyczące pierwszego piętra budynku, wypowiedział te umowy, co spowodowało wstrzymanie dostaw mediów.

Pismem z dnia 1 grudnia 2014 r. pozwana wezwała powódkę do opuszczenia bezprawnie zajętego mieszkania na piętrze oraz strychu przy ul. (...) w S. w terminie 14 dni tj. do 15 grudnia 2014 r.

Pod koniec 2014 r. powódka wraz z dziećmi wyprowadziła się z mieszkania przy ul. (...) w S. zabierając z niego część ruchomości. Po wyprowadzce powódka zaprzestała spłaty kredytu hipotecznego.

Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia 3 listopada 2014 r. rozwiązał małżeństwo powódki i T. B. (1) przez rozwód z winy męża powódki.

Na początku stycznia 2015 r. powódka zabrała z mieszkania na poddaszu pozostałe rzeczy osobiste oraz część wyposażenia mieszkania m.in. meble, telewizory, laptopa, kino domowe, rower, ekspres do kawy. W mieszkaniu pozostały niektóre meble (zabudowa kuchenna), lodówka, zmywarka, piekarnik.

Po wyprowadzeniu się powódki, do mieszkania na poddaszu wprowadził się T. B. (1) wraz z nową partnerką. Po wprowadzeniu się były mąż powódki nie przeprowadzał żadnego remontu, jedynie odmalował ściany.

Powódce świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci wypłaca fundusz alimentacyjny, wobec bezskutecznej egzekucji w stosunku do T. B. (1).

W okresie od lipca 2015 r. do grudnia 2015 r. powódka otrzymywała wynagrodzenie za pracę na stanowisku nauczyciela od 2.174 zł netto do 3.076 zł netto. Z dochodu netto potrącana jest składka na ubezpieczenie (...) w

wysokości 49,50 zł oraz rata pożyczki mieszkaniowej w wysokości 170 zł. Powódka korzysta także z pomocy finansowej ze względu na trudną sytuację finansową.

Obecnie powódka wraz z dziećmi najmuje mieszkanie w S. na Osiedlu (...). Ze związku z nowym partnerem powódka ma syna M..

W dniu 31 sierpnia 2016 r. pozwana zawarła ze swoimi córkami D. J. i A. G. umowę darowizny dotyczącą najbardziej wartościowych składników majątku pozwanej o łącznej wartości 700.000 zł, w tym nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). Pozwana otrzymuje rentę w wysokości około 1.500 zł netto, w utrzymaniu pomagają jej córki.

Celem polubownego rozwiązania sporu, co do rozliczenia nakładów poczynionych na nieruchomość będącą własnością J. B. powódka w dniu 22 października 2015 r. złożyła w Sądzie Rejonowym (...)w (...)wniosek o zawezwanie do próby ugodowej. W sprawie o sygn. akt (...) na posiedzeniu w dniu 14 grudnia 2015 r. nie doszło do zawarcia ugody.

Pomiędzy powódką i T. B. (1) nie doszło do podziału majątku wspólnego. Pozwana nie rozliczyła się także z powódką i T. B. (1) z nakładów poniesionych na nadbudowanie poddasza i klatki schodowej na nieruchomości położonej przy ul. (...).

Po zaprzestaniu spłat rat kredytów przez powódkę, raty te były opłacane przez T. B. (1) oraz jego siostry i pozwaną.

D. J. i A. G. odkupiły od swojego brata T. B. (1) warsztat ślusarski i spłacają zadłużenie powstałe w wyniku prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. T. B. (1) jest zatrudniony jako pracownik w tym warsztacie. W związku z zadłużeniem związanym m.in. z niepłaceniem alimentów na dwie córki, wynagrodzenie T. B. (2) za pracę (1.800 zł brutto) w toku postępowania egzekucyjnego zostało zajęte przez komornika.

T. B. (1) utrzymuje się także z grania jako muzyk na imprezach. Z tego tytułu uzyskuje nieregularne zarobki w wysokości do 2.000 zł miesięcznie. Dochody te uzyskuje głównie w sezonie letnim.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle dokonanych ustaleń faktycznych roszczenie powódki okazało się słuszne co do zasady i częściowo co do wysokości i podlegało uwzględnieniu do kwoty 170.159 zł.

Sąd uwzględnił roszczenie powódki o zwrot nakładów poczynionych przez nią wraz z ówczesnym mężem T. B. (1) na piętro nieruchomości położonej w S. przy ul. (...). W oparciu o opinię wraz z opiniami uzupełniającymi biegłego sądowego J. W. (1), ustalono, że pozostający w tym czasie w ustawowej wspólności majątkowej powódka i T. B. (1) finansując rozbudowę domu stanowiącego wyłączną własność pozwanej poczynili na ten cel nakłady w łącznej wysokości 340.318 zł, dzięki czemu rynkowa wartość nieruchomości znacząco wzrosła z 379.917 zł do 720.235 zł. Zatem na zasądzoną kwotę w wysokości 170.159 zł składa się połowa wartości nakładów na piętro budynku mieszkalnego (poddasze użytkowe) obliczonych przez biegłego J. W. (1) na kwotę 340.318 zł (wzrost wartości nieruchomości). Zasadzenie na rzecz powódki połowy wartości powyższych nakładów wynikało z faktu, że nakłady czynione były przez powódkę i jej męża w czasie małżeństwa, w którym między powódką a jej ówczesnym mężem istniała wspólność ustawowa. Zgodnie zaś z art.43 §1 kro oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Należy zauważyć, że roszczenie o zwrot nakładów ma charakter obligacyjny tj. przysługuje przeciwko osobie, która była właścicielem nieruchomości w dacie czynienia na nią nakładów. W okolicznościach sprawy osobą tą była pozwana. W związku z tym, to pozwana zobowiązana jest do zwrotu powódce przypadającej na nią części nakładów na nieruchomość.

W odniesieniu do pozostałej żądanej przez powódkę kwoty ponad 170.159 zł, powództwo zostało oddalone.

Sąd zasądził odsetki za opóźnienie w oparciu o art. 481 § 1 k.p.c. w związku z art. 455 k.c. Sąd początkową datę odsetek za opóźnienie od zasądzonych na rzecz powódki kwoty w łącznej wysokości 170.159 zł zasądził od poszczególnych kwot, które się na nią składały i które były wskazane jako nakłady w opinii i opinii uzupełniającej sporządzonej przez biegłego J. W. (1). Opinie te w sposób ostateczny ustalały wysokość roszczenia a od momentu uzyskania przez pozwaną wiedzy o wyliczonych kwotach pozwana pozostawała w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia. W związku z

powyższym w opóźnieniu w zapłacie kwoty 162.546,50 zł pozwana pozostawała od doręczenia odpisu opinii biegłego z dnia 16 stycznia 2018 r. pełnomocnikowi pozwanej w dniu 7 lutego 2018 r., zaś w odniesieniu do kwoty 7.612,50 zł od doręczenia odpisu opinii uzupełniającej biegłego z dnia 6 kwietnia 2021 r. pełnomocnikowi pozwanej w dniu 22 kwietnia 2021 r. W związku z czym żądanie odsetek w pozostałym zakresie zostało oddalone.

Zgodnie z regulacją zawartą w art. 100 zd.1 k.p.c. Sąd dokonał rozdzielenia kosztów procesu stosownie do wyniku procesu. W oparciu o art.108 § 1 k.p.c. pozostawił szczegółowe rozliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu.

Apelację od wyroku złożyła powódka, zaskarżył go w części, tj.co do pkt 1 z ograniczeniem do rozstrzygnięcia o odsetkach. Powódka zarzuca rozstrzygnięciu:

- mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazę przepisów prawa materialnego - art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, że powódka nabyła prawo do odsetek od służącej jej wiarygodności dopiero w dacie doręczenia pełnomocnikowi pozwanej opinii biegłego,
- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia mający wpływ na jego treść poprzez przyjęcie, że dopiero z datą doręczenia pełnomocnikowi pozwanej opinii biegłego pozwana była zdolna ustalić faktyczną wysokość roszczenia powódki.

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 170.159 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 15.12.2015 r. do dnia zapłaty, zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego do dnia zapłaty.

Sąd Apelacyjny, zważył, co następuje:

Apelację w przeważającym zakresie należy uznać za uzasadnioną.

Z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku należy wnioskować, że sąd I instancji przyjął powstanie po stronie pozwanej opóźnienia w spełnieniu należnego powódce świadczenia z tytułu zwrotu nakładów dopiero od dnia doręczenia jej odpisów opinii biegłego z dziedziny budownictwa i wyceny nieruchomości, w których dokonano weryfikacji roszczeń powództwa według wartości nieruchomości (z uwzględnieniem poniesionych nakładów) w poszczególnych datach.

Stanowisko takie było uzasadnione jedynie w części dotyczącej świadczenia w wysokości 7.612,50 zł.

Kwota ta stanowiła bowiem część ostatecznej wartości należnego powódce świadczenia, ustalonej w uzupełniającej opinii biegłego J. W. na kwotę 170.159 zł (340.318 zł / 2), **według cen aktualnych na datę opracowania opinii, czyli na dzień 6 kwietnia 2021 r.**

Oczywiste jest zatem, że pozwana nie mogła pozostawać w opóźnieniu z zapłatą tak ustalonej należności przed doręczeniem jej odpisu wymienionej opinii.

Odmienne natomiast należało ocenić powstanie po stronie pozwanej opóźnienia w zapłacie kwoty **162.546,50 zł**, wynikającej z wyliczeń, zawartych w pierwotnej opinii biegłego W., oraz, w konsekwencji, zakres ciężącego na niej obowiązku zapłaty odsetek ustawowych i odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc.

Dłużnik pozostaje w opóźnieniu, uzasadniającym roszczenia odsetkowe wierzyciela, gdy nie spełnia ciężącego na nim zobowiązania w terminie.

Nie ulega wątpliwości, że roszczenie posiadacza w stosunku do właściciela rzeczy o zwrot nakładów tzw. ulepszających (art. 226 § 1 zd. 2 kc) ma charakter bezterminowy, skoro termin jego spełnienia nie jest określony ustawą ani nie wynika z właściwości zobowiązania.

Stąd termin jego wykonania przez dłużnika określony jest, co do zasady, w wezwaniu wystosowanym przez wierzyciela, o jakim mowa w przepisie art. 455 kc, stawiającym zarazem wspomniane roszczenie w stan wymagalności.

Z istoty tego roszczenia wynika przy tym, że najwcześniej może ono być postawione w stan wymagalności z chwilą wydania przez posiadacza rzeczy właścicielowi.

W realiach rozpoznawanej sprawy powódka mogła zatem, jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy, dochodzić roszczeń z tytułu zwrotu nakładów na nieruchomości pozwanej już od stycznia 2015 r.

Z kolei rację ma apelująca, że do podjęcia przez nią w sposób skuteczny opisanych wyżej czynności, polegających na postawieniu omawianej wierzytelności w stan wymagalności oraz wezwaniu dłużniczki do zapłaty, doszło w toku postępowania pojednawczego, przeprowadzonego przed Sądem Rejonowym Poznań Nowe Miasto i W. w P. w sprawie (...).

W sprawie tej powódka wezwała pozwaną do zapłaty jej w drodze ugody kwoty 210.431zł jako równowartości połowy nakładów poniesionych, wspólnie z mężem, na nieruchomości, szczegółowo przedstawiając zakres dokonanych nakładów i wyliczenie ich wartości.

Nie może przy tym budzić wątpliwości, że przedmiotem wezwania do próby ugodowej było roszczenie tożsame z tym, które sąd uwzględnił w zaskarżonym wyroku.

W przeciwnym wypadku sąd nie mógłby uznać, że zawezwanie do próby ugodowej przerwało bieg przedawnienia.

W judykaturze od dawna przyjmuje się, że za równoznaczne z wezwaniem dłużnika do spełnienia świadczenia należy uznać doręczenie mu pozwu zawierającego takie żądanie. Od chwili doręczenia roszczenie staje się wymagalne i dłużnik zobowiązany jest do jego spełnienia z ewentualnymi konsekwencjami opóźnienia, wynikającymi z przepisu art. 481 kc (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 stycznia 2004r. w spr. II CK 364/02, LEX nr 347285 oraz z dnia 13 września 2012r. w spr. V CSK 379/11, LEX nr 1223734).

Nie ma podstaw, aby odmiennie traktować doręczenie dłużnikowi przez sąd zawezwania do próby ugodowej, zawierającego skonkretyzowane roszczenie wierzyciela.

Do takiego doręczenia pozwanej wezwania do próby ugodowej doszło, w trybie zastępczym, we wspomnianym postępowaniu w sprawie (...)

Co prawda, pozwana nie odebrała skierowanego do niej przez sąd pisma, niemniej nie odbierało to skuteczności doręczenia, ze skutkiem z art. 455 kc.

Przyjmuje się bowiem, że wezwanie, o jakim mowa w ostatnio wymienionym przepisie, ma cechy oświadczenia woli (lub podobnego do oświadczenia woli), co oznacza, że zastosowanie mają do niego m.in. przepisy art. 60 i nast. kc, dotyczące składania oświadczeń woli.

Natomiast, zgodnie z treścią art. 61 kc, oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

W orzecznictwie przyjmuje się z kolei od dawna, że dowód nadania i awizowania przesyłki rejestrowanej stanowi uprawdopodobnienie jej doręczenia adresatowi, który może to domniemanie obalić, wykazując, że nie miał możliwości zapoznania się z jej treścią (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2010 r. w sprawie II CSK 454/09, OSNC, z. 10 z 2010 r., poz. 142 oraz z dnia 8 września 2016 r. w sprawie II CSK 750/15, LEX nr 2182659, a także

postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie II CSKP 239/22, LEX nr 3362576 oraz z dnia 16 marca 2022 r. w sprawie II CSKP 239/22, LEX nr 3362576 itp.).

Tymczasem pozwana nie próbowała wykazywać w procesie, że nie mogła zapoznać się z wysłaną na jej adres przesyłką zawierającą wezwanie do próby ugodowej, w szczególności, że nie mogła jej odebrać z placówki pocztowej, mimo dwukrotnego awizowania.

Dodać należy, że, co do zasady, adresat nie ma obiektywnie usprawiedliwionych podstaw do odmowy odbioru pism pochodzących od sądu.

W tej sytuacji podzielić należy stanowisko apelacji, zgodnie z którym co najmniej od daty zakończenia postępowania pojednawczego uzasadnione roszczenie powódki, określone w opinii biegłego na kwotę **162.546,50 zł** (równowartość 1/2 wzrostu wartości nieruchomości, wskutek poniesienia nakładów, **według cen z daty wydania jej przez powódkę właścicielce**), stało się wymagalne, ze skutkami, o jakich mowa w przepisach art. 455 kc oraz art. 481 kc.

Świadczenie w tej wysokości, ustalone w opinii i uwzględnione ostatecznie przez sąd I instancji, mieściło się bowiem w kwocie wskazanej przez powódkę w wezwaniu do próby ugodowej.

Skutkuje to zmianą zaskarżonego wyroku przez zasądzenie dodatkowo od pozwanej na rzecz powódki odsetek ustawowych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 162.546,50 zł za okres od dnia 15 grudnia 2015 r. (dzień następnny po zakończeniu postępowania pojednawczego) do dnia 6 lutego 2018 r.

Sąd na podstawie art. 386 § 1 kpc oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1. sentencji wyroku.

Natomiast, z przyczyn, o których była już mowa wyżej, dalej idące zarzuty i wnioski apelacji (co odsetek od kwoty 7.612,50 zł) okazały się bezzasadne.

Dlatego na podstawie art. 385 kpc orzeczono jak w punkcie 2. wyroku.

Ponieważ wnioski apelacji uwzględnione zostały w ponad 95%, uzasadnione jest obciążenie pozwanej w całości kosztami postępowania apelacyjnego (art. 100 zd. 2 kpc oraz art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 kpc, punkt 3. wyroku).

Poniesione przez powódkę koszty w tym postępowaniu obejmowały uiszczoną opłatę sądową od apelacji wysokości 1.367 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 2.700 zł, czyli łącznie wyniosły kwotę **4.067 zł**.

Bogdan Wysocki

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu na podstawie § 100a ust. 1-3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym.

Starszy sekretarz sądowy

Sylwia Stefańska